

بررسی همبستگی چند صفت مرفولوژیکی و فیزیولوژیکی گندم با شدت آلودگی به بیماری بلایت فوزاریومی سنبله (FHB)

Study of Correlation Between Some Morphological and Physiological Characters of Wheat and Fusarium Head Blight Infection

عبدالحسین طوطیایی^۱، عزیزاله علیزاده^۲ و محمد رضا قنادها^۳

چکیده

یکصد و پیست لاین و رقم گندم در ایستگاه تحقیقاتی ساری و ۲۱ لاین در ایستگاه تحقیقاتی گرگان به منظور بررسی همبستگی بین صفات تراکم سنبله، ارتفاع بوته، وزن هزار دانه و تعداد روزها تا به سنبله رفتن با شدت آلودگی به بیماری بلایت فوزاریومی سنبله (Fusarium Head Blight) (Mist) کشت گردیده و پس از چند بار اسپرپاشی با قارچ عامل بیماری (آلودگی مصنوعی) نسبت به ارزیابی لاین‌ها به بیماری اقدام گردید. نتایج به دست آمده از محاسبه ضرایب همبستگی و رگرسیون چند متغیره در ایستگاه ساری نشان داد که بین درصد آلودگی دانه با وزن هزار دانه و بین درصد آلودگی سنبله (Disease Incidence) با تراکم سنبله و نیز بین درصد آلودگی سنبله (Disease Index) با وزن هزار دانه و تراکم سنبله همبستگی معنی‌دار و معکوس و هم چنین بین تعداد روزهای تا به خوش رفتن با شدت آلودگی سنبله ضریب رگرسیونی معکوس و معنی‌دار وجود دارد. نتایج بررسی در ایستگاه گرگان نیز نشان داد که بین درصد آلودگی سنبله، سنبله و نیز آلودگی دانه با وزن هزار دانه و هم چنین بین درصد آلودگی سنبله با ارتفاع بوته همبستگی معنی‌دار و معکوس وجود دارد. با استفاده از چنین نتایجی با اطمینان بیشتری می‌توان نسبت به غربال ژرم پلاسم گندم برای دستیابی به منابع مقاومت به بیماری فوزاریوم سنبله گندم اقدام نمود.

واژه‌های کلیدی: گندم، بلایت فوزاریومی سنبله، همبستگی، مه پاشی.

روطیت سالانه) که برای توسعه بیماری پوسیدگی فوزاریومی سنبله گندم مناسب است تولید می‌گردد. به دلیل اپیدمی شدید این بیماری در سال‌های ۱۳۶۸-۷۳ بر روی رقم حساس فلات علاوه بر کاهش کیفی در بعضی مزارع تا ۷۰٪ خسارت محصول رخ داد. (فروتن و همکاران ۱۳۷۲، گلزار ۱۳۶۸، زمانی زاده و خرسنده ۱۳۷۴).

گونه‌های قارچ عامل بیماری که در خلال اپیدمی‌های

مقدمه

بیماری فوزاریومی سنبله گندم از بیماری‌های مهم غلات دانه ریز به خصوص گندم و ذرت در مناطق استوایی و نیمه استوایی مروط جهان می‌باشد که اولین بار به وسیله اسمیت (Smith, 1884) گزارش داده شد. حدود ۱۲٪ از محصول گندم کشور در مناطق ساحلی خزر با رطوبت بالا و آب و هوای نیمه استوایی ۵۰۰ میلیمتر باران و میانگین ۷۰٪

تاریخ پذیرش: ۱۹/۴/۱۳۸۱

تاریخ دریافت: ۱۳۷۹/۶/۳۰

۲ و ۳. به ترتیب استاد دانشگاه تربیت مدرس و دانشیار دانشگاه تهران

۱- کارشناس ارشد مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر